

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

KUTSESTANDARD

Konservaator, tase 6 esmane kutse

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Kutsestandardi kasutusala

Konservaator, tase 6 esmase taseme kutsestandard on rakenduskõrghariduse või bakalaureusetaseme õppekavade ja esmase kutse andmise alus.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Konservaator, tase 6 esmane kutse	6

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Paberi konserveerimine	Paberikonservaator, tase 6 esmane kutse
Köite konserveerimine	Köitekonservaator, tase 6 esmane kutse
Puidu konserveerimine	Puidukonservaator, tase 6 esmane kutse
Maali konserveerimine	Maalikonservaator, tase 6 esmane kutse
Monumentaalmaali konserveerimine	Monumentaalmaali konservaator, tase 6 esmane kutse

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Konserveerimine on interdistsiplinaarne kutseala. Konserveerimise eesmärk on parendada ja/või stabiliseerida materiaalse kultuuripärandi objektide seisundit, säilitades samaaegselt maksimaalselt võimalikus ulatuses nende esteetilise, ajaloolise ja füüsilise terviklikkuse.</p> <p>Konservaator on spetsialist, kelle teadmised, oskused, kogemused, hoiakud ja haridus võimaldavad osaleda kultuuripärandi säilitamisel ja tagada selle kasutamist praegustel ja tulevastel põlvkondadel. Konservaatori kompetents on määratletud materjali- või objektipõhise spetsialiseerumisega.</p> <p>Konservaator planeerib ja teostab objekti uuringuid, konserveerimist ja restaureerimist, ning vastutab nimetatud tööde teostamise ja dokumenteerimise eest. Konservaator lähtub oma töös kutse-eeskrite normidest, konserveerimise põhiprintsiipidest (pööratavus, töötlemise sobilikkus ja hädavajalikkus, minimalism ja kvaliteet), objekti ohutu käsitlemise ja rahvusvahelise parima praktika tavades andes oma panuse kultuuripärandi mõistmiseks selle esteetilise ja ajaloolise tähtsuse ja füüsilise terviklikkuse osas.</p> <p>Konservaator, tase 6 esmase kutse saanud on erialase ettevalmistusega, kuid väheste praktiliste kogemustega töötaja, kes järgib oma tööülesannete täitmisel täpselt etteantud juhiseid. Vastutust nõudvate otsuste vastuvõtmise ja keerulisemate tööde tegemisel võib vajada vahetut juhendamist. Kogub ja analüüsib erialast informatsiooni. Vastutab talle antud tööülesannete täitmise eest.</p> <p>Konservaatori kutsel on järgmised spetsialiseerumised: Arhiivi ja raamatukogu materjalide paberikonservaator tegeleb käsi- ja/või trükikirjas vormistatud paberalusel dokumentide, raamatute sisuplokkide jms konserveerimisega, mis võivad olla ka koloreeritud.</p>

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

Paberalusel kunstiteoste konservaator tegeleb loominguilise tegevuse tulemusel erinevates tehnikates (graafika tehnikad, trüki-, manuaal- ja maali tehnikad jms) valminud paberalusel kunstiteoste konserveerimisega. Kõitekonservaator tegeleb kõva- või pehmeaaneliste trükitud või käsikirjaliste raamatute, albumite, perioodika- ja jätkväljaannete, köidetud/õmmeldud arhiividokumentide jms konserveerimisega. Kõited võivad sisaldada illustatsioone ja kokkuvõlditud lisalehti jms. Kõitekonservaator teeb lihtsamaid paberiparandusi. Puidukonservaator tegeleb monoliitsete etnograafiliste puitesemete, puitkonstruktsioonide, mööbli ning eriotstarbeliste puidust objektide (skulptuurid, puidust mudelid jms) konserveerimisega. Maalikonservaator tegeleb erinevates maalitehnikates (nt õli-, akrüül-, tempera- või segatehnikas) valminud lõuend-, puit-, vineer-, masoniit- vms. alusel (va paberalusel) tahvelmaalide ning ikoonide konserveerimisega. Monumentaalmaali konservaator tegeleb erinevatele aluspindadele (nt krohv, puit, lõuend) teostatud suuremõõtmeliste sein- ja laemaalide ning arhitektuursete maalingute konserveerimisega.

A.2 Tööosad

A.2.1 Objekti uurimine

- 1) Materjali ja tehnikate määramine
- 2) Seisundi analüüsimine

A.2.2 Dokumenteerimine

- 1) Seisundi visuaalne jäädvustamine
- 2) Objekti ja selle seisundi kirjeldamine
- 3) Konserveerimiskava koostamine
- 4) Konserveerimistööde kirjeldamine

A.2.3 Töökoha organiseerimine ja tööohutuse tagamine

- 1) Töökoha korraldamine
- 2) Objekti säästev ja ohutu käsitlemine
- 3) Tööohutuse tagamine

A.2.4 Konserveerimistööde maksumuse arvestamine

- 1) Materjali- ja tööajakulu järelarvestamine

A.2.5 Objekti märgistamine ja ettevalmistamine eksponeerimiseks, hoidmiseks või transportimiseks

- 1) Ümbrise valmistamine, objekti pakkimine ja märgistamine

Spetsialiseerumisega seotud tööosad

Paberikonservaator

A.2.6 Pabermaterjalide konserveerimine

Kõitekonservaator

A.2.7 Köidete konserveerimine

Puidukonservaator

A.2.8 Puitesemete konserveerimine

Maalikonservaator

A.2.9 Maalide konserveerimine

Monumentaalmaali konservaator

A.2.10 Monumentaalmaali konserveerimine

Valitavad tööosad

A.2.11 Paberalusel kunstiteoste konserveerimine

A.2.12 Arhiivi- ja raamatukogu materjalide konserveerimine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Olenevalt spetsialiseerumisest võib konservaator töötada sise- ja/või välistingimustes. Töös tuleb järgida tervisekaitse- ja ohutusnõudeid ning kasutada isikukaitsevahendeid. Konservaator puutub kokku kemikaalide, hallitussente, tolmu jm allergiat põhjustada võivate ainetega. Töö võib nõuda füüsilist pingutust ja töötamist sundasendites, tööaeg võib olla paindlik.

A.4 Töövahendid

Tavaliselt kasutab konservaator oma töös erinevaid töövahendeid, materjale ja seadmeid: traditsioonilisi käsitöövahendeid, kaasaegseid mehhaanilisi ja elektrilisi, sh eriotstarbelisi tööriistu ja seadmeid ning spetsiaalselt konserveerimistöödeks valmistatud vahendeid ja seadmeid.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

A.5 Töökõs vajalikud isikuomadused

Konservaatori töö nõuab head käelist osavust, korrektsust, keskendumisvõimet, rutiinaluvust, ruumi-, värvi- ja kujunditaju, koostöövalmidust, otsustus- ja analüüsivõimet, vastutustunnet ja loogilist mõtlemist.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Kutsealal töötamine eeldab üldjuhul kõrgharidust, nt järgmistel erialadel: kultuuriväärtuste konserveerimine, restaureerimine ja/või säilitamine.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Konservaator, restauraator, ennistaja.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Konservaator, tase 6 esmane kutse koosneb kohustuslikest (B.2.1 - B.2.5), läbivast (B.2.13) ja spetsialiseerumisega (B.2.6 - B.2.10) seotud kompetentsidest.

Selle kutse taotlemisel on nõutav kohustuslike kompetentside B.2.1 - B.2.5, läbiva kompetentsi B.2.13 ja ühe vastavalt spetsialiseerumisele valitud kompetentsi tõendamine:

Paberikonservaator B.2.6, paberikonservaator tõendab veel vähemalt ühe kompetentsi valikust B.2.11- B.2.12

Köitekonservaator B.2.7

Puidukonservaator B.2.8

Maalikonservaator B.2.9

Monumentaalmaali konservaator B.2.10

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Objekti uurimine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1) Selgitab visuaalsel vaatlusel välja objekti valmistamisel kasutatud materjalid ja tehnikad.

2) Teeb või korraldab vajalikud testid objekti materjalide, kahjustuste ja üldseisundi määramiseks lähtudes objekti eripärast.

Paberikonservaator: mikroskoopia (materjalide ja kahjustuste uuring), värvainete ja tintide määramine (nt raua- ja vaseioonide test), vee- ja lahustikindluse test, pH määramine, ligniinitest, hallitustest. Paberalusel kunstiteoste puhul lisanduvad kunstitehnikate määramine ja kampolitest.

Köitekonservaator: mikroskoopia (nt naha liigi määramine, kahjustuste uuring), parkaine määramine, putukkahjurite määrang, hallitustest, paberi pH määramine, ligniinitest, värvainete ja tintide määramine (nt raua- ja vaseioonide test), vee- ja lahustikindluse test.

Puidukonservaator: makro- ja mikroskoopiline uuring, objekti vaatlus erinevates kiirgustes (nt UV, infrapuna), putukkahjurite määrang, materjalide määramise keemilised testid (kromatograafia jms), viimistlusmaterjalide stabiilsuse testid, materjalide ja seotiste vastupidavuse määramine.

Maalikonservaator: määrab pildikihi ja maalialuse seisundi ning kahjustuse ulatuse, värvi- ja kattekihi vee- ja lahustikindluse testid, hallitustest, putukkahjurite määrang, eelnevate restaureerimiste ja lisanduste ulatuse tuvastamine, mikroskoopia (lõuendikiu määramine, pildikihi stratigraafika uurimine).

Monumentaalmaali konservaator: määrab maalingu värvikihtide ja maalینگutealuse pinna kahjustuste ulatuse, värvikihi vee- ja lahustikindluse testid, hallitustest, putukkahjurite määrang, eelnevate restaureerimiste ja lisanduste ulatuse tuvastamine, mikroskoopia (maalingu stratigraafia, krohviproovide uurimine), enda poolt teostatud või tellitud uuringute tulemuste interpreteerimine.

Teadmised:

1) materjalide koostis ja struktuur;

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

<p>2) materjali/objekti valmistamise tehnikad ja tehnoloogiad; 3) uurimis(testi)meetodid; 4) instrumentaalanalüüside meetodid; 5) materjali/objekti kahjustusprotsessid; 6) objekti stiilid, konstruktsioonid, kaunistustehnikad ning nende ajalooline areng.</p>	
<p>Hindamismeetod(id): tööde albumid või kombineeritud meetod.</p>	
<p>B.2.2 Dokumenteerimine</p>	<p>EKR tase 6</p>
<p>Tegevusnäitajad: 1) Lähtudes püstitatud ülesandest jäädvustab objekti seisundi kasutades selleks objekti säästvaid ning tema eripära arvestavaid tehnilisi vahendeid (fotografeerib, skaneerib jne). 2) Kirjeldab objekti, selle kahjustusi ja üldseisundit vastavalt kehtivatele dokumenteerimise sisu- ja vorminõuetele. 3) Koostab objekti konserveerimiskava, järgides etteantud juhiseid. 4) Kirjeldab teostatud konserveerimistöid, kasutatud materjale ja töövahendeid töötappide kaupa arusaadavalt ja piisavalt (mis võimaldaks kogu tööprotsessi hiljem taastada).</p>	
<p>Teadmised: 1) arvuti- ja fotoseadmete käsitlemise põhimõtted; 2) levinumad teksti- ja fototöötlusprogrammid (nt MS Office, Libre Office jms); 3) kultuuriväärtuste (spetsialiseerumispõhiste objektide) kahjustumine; 4) kultuuriväärtuste (spetsialiseerumispõhiste objektide) säilitamise alused; 5) kutse-eetika ja konserveerimisprintsipid; 6) konserveerimiskeemia ja -bioloogia; 7) erialaterminoloogia.</p>	
<p>Hindamismeetod(id): tööde albumid või kombineeritud meetod.</p>	
<p>B.2.3 Töökoha organiseerimine ja tööohutuse tagamine</p>	<p>EKR tase 6</p>
<p>Tegevusnäitajad: 1) Korraldab töökoha vastavalt tööoperatsioonile ja objektile järgides tööohutus- ja hoiunõudeid. 2) Valib sobivad töövahendid ja materjalid lähtudes objektist ja konserveerimiskavast. 3) Hooldab töövahendeid ja abimaterjale järgides hooldusjuhendeid. 4) Valib objektile optimaalse suurusega ning hästi valgustatud tööpinna. 5) Paigutab ja käsitleb objekti ohutult lähtudes objekti eripärast ning säilitusnõuetest. 6) Järgib töökeskkonna ohutuse, seadmete kasutamise, kemikaalide käsitlemise jms nõudeid. 7) Kasutab üld- ja isikukaitsevahendeid.</p>	
<p>Teadmised: 1) töökoha organiseerimist ning tööohutust käsitlevad materjalid; 2) esmaste pääste- ja isikukaitse vahendite kasutusjuhendid; 3) kemikaalide käitlemise ja ohutuse nõuded; 4) kultuuriväärtuste kahjustumine ning säilitus- ja hoiunõuded; 5) seadmete kasutusjuhendid.</p>	
<p>Hindamismeetod(id): töökohal jälgimine või kirjalik aruanne.</p>	
<p>B.2.4 Konserveerimistööde maksumuse arvestamine</p>	<p>EKR tase 6</p>
<p>Tegevusnäitajad: 1) Järelelvestab materjali- ja tööajakulu vastavalt teostatud konserveerimistööde sisule ja mahule.</p>	
<p>Teadmised: majandusarvestuse alused.</p>	
<p>Hindamismeetod(id): tööde albumid või kombineeritud meetod.</p>	
<p>B.2.5 Objekti märgistamine ja ettevalmistamine eksponeerimiseks, hoidmiseks või transportimiseks</p>	<p>EKR tase 6</p>
<p>Tegevusnäitajad: 1) Valmistab (vajadusel tellib) etteantud mudeli järgi objekti formaadile, kaalule, konstruktsioonile, seisundile ja muudele eripäradele vastava (eksponeerimis) ümbrise (nt paspartuu, toestik jms) ja paigaldab selle objektile ohutult järgides eksponeerimis- ja hoiunõudeid.</p>	

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

2) Pakib objekti hoidmiseks või transportimiseks, valides objekti formaadile ja konstruktsioonile vastava ümbrismaterjali ning pakkemeetodi ja kasutab seda objektile ohutult.

3) Märgistab objekti kasutades arhiivipüsivaid materjale.

Teadmised:

- 1) ümbriste valmistamisel kasutatavad materjalid ja töövahendid;
- 2) kinnitamismeetodid (sh liimivaba);
- 3) ümbriste konstruktsiooni-, eksponeerimis- ja hoiunõuded;
- 4) arhiivipüsivusnõuetele vastavad märgistusvahendid.

Hindamismeetod(id): tööde albumid ja/või kombineeritud meetod ja/või töökohal jälgimine.

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENSIID

Selle kutse taotlemisel on nõutav ühe vastavalt spetsialiseerumisele valitud kompetentsi tõendamine:

Paberikonservaator B.2.6

Köitekonservaator B.2.7

Puidukonservaator B.2.8

Maalikonservaator B.2.9

Monumentaalmaali konservaator B.2.10

Paberi konserveerimine

B.2.6 Pabermaterjalide konserveerimine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) Valmistab liime lähtudes valmistamise meetodikast, retseptuurist ja etteantud konserveerimiskavast.
- 2) Puhastab objekti sobivate kuivpuhastusmeetoditega (nt mikrokiudlapi, kummi, käsnaaga jne) arvestades objekti seisundit ja kasutatud tehnikaid.
- 3) Desinfitseerib (nt sügavkülmutamine) lähtuvalt objekti ja kahjustuse eripärast.
- 4) Eemaldab ebasobivad lisandused (manused, parandused jms) mehhaaniliselt või kasutades sobivaid kemikaale arvestades objekti seisundit ja kasutatud tehnikaid.
- 5) Niisutab paberit sobival meetodil (niiske käsna, filterpaber, pihusti, goretex, kompressid jne) lähtudes objekti seisundist ja kasutatud tehnikatest.
- 6) Peseb ja puhverdab paberit lähtudes objekti seisundist vajadusel lehte toestades.
- 7) Parandab paberit käsitsimeetodil (paranduspaberid, loorpaberid) lähtudes objekti seisundist.
- 8) Liimistab (pintsi või pihustiga) ja pressib/kuivatab paberit kasutades tehnilisi abivahendeid (pressplaadid, paberipress, „raskused“ jms) lähtuvalt objekti eripärast.
- 9) Lõikab paberilehe sobivasse formaati kasutades lõikevahendeid.

Teadmised:

- 1) materjalid, nt paranduspaberid, loorpaberid, arhiivipüsivusnõuetele vastavad pabermaterjalid;
- 2) töövahendid, nt traditsioonilised paberi konserveerimise töövahendid, press, pintsel;
- 3) tehnoloogiad ja meetodikad, nt kuivpuhastus, märgtöötlus, desinfitseerimine, puhverdamine, paberi käsitsiparandamine, liimistamine, kuivatamine;
- 4) (töölahuste) retseptuur, nt liimid: tärklisekliister, metüültselluloosi lahus, Klucel G lahus ja želatiinilahus jms.

Hindamismeetod(id): tööde albumid või kombineeritud meetod.

Köite konserveerimine

B.2.7 Köidete konserveerimine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) Valmistab liime lähtudes valmistamise meetodikast, retseptuurist ja etteantud konserveerimiskavast.
- 2) Puhastab objekti sobivate kuivpuhastusmeetoditega (nt mikrokiudlapi, kummi, käsnaaga) arvestades objekti seisundit.
- 3) Desinfitseerib (nt sügavkülmutamine) lähtuvalt objekti ja kahjustuse eripärast.
- 4) Vajadusel pagineerib lehed grafiitpliatsiga.
- 5) Vajadusel demonteerib kaaned, ees- ja kaanelehed ja/või sisuploki lehti kahjustamata.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

- 6) Eemaldab liimi sisuploki/poognate seljalt lehti kahjustamata.
- 7) Eemaldab ebasobivad lisandused (manused, parandused jms) mehhaaniliselt või kasutades sobivaid kemikaale arvestades objekti seisundit ja kasutatud tehnikaid.
- 8) Niisutab paberit sobival meetodil (niiske käsna, filterpaber, pihusti, goretex, kompressid jne) lähtudes objekti seisundist.
- 9) Peseb paberit vesivannis lähtudes objekti seisundist vajadusel lehte toestades.
- 10) Parandab paberit käsitsimeetodil (paranduspaberid, loorpaberid) lähtudes objekti seisundist.
- 11) Liimistab ja pressib/kuivatab paberit kasutades tehnilisi abivahendeid (pressplaadid, paberipress, „raskused“ jms) lähtuvalt objekti eripärast.
- 12) Lõikab paberilehe sobivasse formaati kasutades lõikevahendeid.
- 13) Voldib sisuploki lehed poognateks, vajadusel kasutades tehnilisi abivahendeid, ja järjestab lehed ning seab poognad õigesse järjekorda lähtudes lehtede numeratsioonist.
- 14) Ühendab lehed järgides lehtede algupärast õmblusviisi.
- 15) Valmistab vajadusel toonitud, kliistripaberi või pritsitud paberi arvestades objekti algupära.
- 16) Töötleb köiteselja (kumerdamine, valtsimine, liimimine, tugevdamine) arvestades objekti algupära ja vajadusel edasist kasutuseesmärki.
- 17) Parandab algsed kaaned liimides kinni lahtised osad, parandab valtsikoha ja vajadusel kaanepaberi või valmistab uued kaaned arvestades objekti algupära ja/või edasist kasutuseesmärki.
- 18) Kaanestab sisuploki arvestades objekti algupära ja/või edasist kasutuseesmärki.

Teadmised:

- 1) materjalid, nt paranduspaberid, loorpaberid, arhiivipüsivusnõuetele vastavad materjalid;
- 2) töövahendid, nt traditsioonilised köitmise töövahendid, pressplaadid, pressid, „raskused“;
- 3) tehnoloogiad ja meetodid, nt standard EVS-ISO 14416:2005, kuivpuhastus, desinfitseerimine, märgtöötlus, paberi ja kaante parandamine käsitsimeetodil, liimistamine, kuivatamine/pressimine, toonitud, kliistripaberi või pritsitud paberi valmistamine, lehtede õmblusviisid, eeslehtede valmistamise viisid, köiteselja töötlemine, köite kaanestamine;
- 4) (töölahuste) retseptuur, nt tärklisekliister, jahukliister, metüütselluloosi lahus, Klucel G lahus, kondiliim ja želatiinilahus, värvilahused paberi dekoreerimiseks.

Hindamismeetod(id): tööde albumid või kombineeritud meetod.

Puidu konserveerimine

B.2.8 Puitesemete konserveerimine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) Valmistab liime (loomsed, sünteetilised) lähtudes valmistamise meetodikast, retseptuurist ja konserveerimiskavast.
- 2) Valmistab märgtöötluslahused lähtudes valmistamise meetodikast, retseptuurist ja konserveerimiskavast.
- 3) Puhastab objekti sobivate kuivpuhastusmeetoditega (nt pintsel, käsna, tolmuimeja) arvestades objekti seisundit.
- 4) Puhastab objekti sobivate märgpuhastusmeetoditega arvestades pinnaviimistluse tüüpi(e).
- 5) Määrab kindlaks konstruktsiooniosõlmede stabiilsuse ja liimpindade kvaliteedi.
- 6) Demonteerib kahjustatud konstruktsiooniosõlmed, puhastab ja vajadusel korrigeerib liimitavad pinnad.
- 7) Vajadusel eemaldab konstruktsioonilt metallist kinnitused, dekoorielemendid, furnituuri, sepised jms.
- 8) Plombeerib purunenud detailid ning korrigeerib deformeerunud pinnad.
- 9) Stabiliseerib putukate või hallitussente poolt kahjustatud piirkonnad.
- 10) Hindab eelnevate restaureerimiste käigus tehtud lisanduste mõju objekti autentsusele ning vajadusel eemaldab need mehaaniliselt või kasutab selleks sobivaid kemikaale.
- 11) Võimalusel valmistab konstruktsiooni puudevatest detailidest/fragmentidest ja dekoorielementidest koopiad ning paigaldab need.
- 12) Kopeerimisvõimaluse puudumisel leiab objekti stabiliseerimiseks ning visuaalselt tervikliku ilme saavutamiseks konserveerimisprintsipe arvestava lahenduse.
- 13) Avab autentse pinnaviimistluse võimalikult väikseimate kahjustustega.
- 14) Taastab pinnaviimistluse ning fikseerib alusmaterjalilt irdunud kihistused sobiva meetodite ja vahenditega.
- 15) Valmistab purunenud detailide paigaldamiseks ja liimimiseks vajalikud abivahendid ja rakised ning taastab objekti konstruktsiooni.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

16) Puhastab ning kinnitab manused ja furnituuri arvestades objekti algupära.

Teadmised:

- 1) materjalid, nt erinevad puiduliigid, spoonid, inkrustatsioonides ja pinnaviimistluses kasutatud materjalid;
- 2) töövahendid, nt traditsioonilised puutööriistad, elektrilised töövahendid, pressid;
- 3) tehnoloogiad ja meetodikad, nt kuivpuhastus, liimimine, desinfitseerimine, märgtöötlus, vahatamine, õlitamine, poleerimine, marketreerimine, inkrustatsioon, imitatsioonitehnikad, kuldamine;
- 4) (töölahuste) retseptuur, nt loomsed ja sünteetilised liimid, lakid, peitsid.

Hindamismeetod(id): tööde albumid või kombineeritud meetod.

Maali konserveerimine

B.2.9 Maalide konserveerimine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) Valmistab liime ja lahuseid (nt glutiin- ja sünteetiliste liimide lahused, puhastuslahused, lakilahused) lähtudes valmistamise meetodikast, retseptuurist ja etteantud konserveerimiskavast.
- 2) Valmistab ja kasutab maalipinnal ja/või -alusel esinevate kadude täitekrunte lähtudes valmistamise meetodikast, retseptuurist ja etteantud konserveerimiskavast.
- 3) Demonteerib teose iluraamist.
- 4) Eemaldab teose alusraamilt või toetusmaterjalidelt.
- 5) Eemaldab objektilt manused (sildid, metallist lisandid vms).
- 6) Teostab maali kuivpuhastuse sobivate meetoditega (nt pintsli, käsna, tolmuimejaga) arvestades objekti seisundit ja kasutatud tehnikaid.
- 7) Teostab maali märgpuhastuse mustuse ja lakikihi või ülemaalingute eemaldamiseks arvestades objekti seisundit.
- 8) Kindlustab irduma kippuva värvikihi profülaktilise kaitsega kinnitab lahtise värvi- ja/või krundikihi maali aluspinnale.
- 9) Teostab tavapärasemad struktuuraalsed parandused puidus, lõuendis jt maalialustes parandades väiksemad lõuendi- ja puidukaod ning paigaldades lõuendmaalile uued äärised.
- 10) Eemaldab maalilt väiksemad deformatsioonid, näiteks pressimise ja/või lõuendi taaspinguldamise kaudu.
- 11) Täidab pildikihis esinevad kaod täitematerjaliga.
- 12) Valib koos vanemkonservaatoriga retušeerimismetoodika ning teostab retušid.
- 13) Kannab maalipinnale nii vahe- kui lõpulakikihid.
- 14) Monteerib teose originaalvormistusse ja /või uude iluraami.
- 15) Kinnitab alus- või iluraamile või maali tagaküljele sellelt enne konserveerimist eemaldatud manused.

Teadmised:

- 1) materjalid, nt lõuendid, loorpaberid, silikoonpaberid, liivapaberid, kuumakindlad kiled, retušeerimismeediumid- ja vahendid;
- 2) töövahendid, nt traditsioonilised maalikonserveerimise töövahendid, kuumaspaatlid, pressid, raskused, lõuendipingutamise tangid;
- 3) tehnoloogiad ja meetodikad, nt kuivpuhastus, märgtöötlus, värvikihi kinnitamine, pressimine, kadude kruntimine, retušeerimine;
- 4) töölahuste retseptuur, nt liimid, täitekrundid, puhastuslahused.

Hindamismeetod(id): tööde albumid või kombineeritud meetod.

Monumentaalmaali konserveerimine

B.2.10 Monumentaalmaali konserveerimine

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) Valmistab liime ja lahuseid (nt glutiin- ja sünteetiliste liimide lahused, puhastuslahused, lakilahused) lähtudes valmistamise meetodikast, retseptuurist ja etteantud konserveerimiskavast.
- 2) Valmistab maalipinnal või maali aluspinnal esinevate kadude täitekrunte ning -segusid, lähtudes valmistamise meetodikast, retseptuurist ja etteantud konserveerimiskavast.
- 3) Teostab maali kuivpuhastuse sobivate meetoditega (nt pintsli, käsna, tolmuimejaga) arvestades objekti seisundit.
- 4) Teostab maali märgpuhastuse mustuse ja lakikihi või ülemaalingute eemaldamiseks arvestades objekti seisundit ja kasutatud tehnikaid.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SINISASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

- 5) Kindlustab irduma kippuva värvikihi profülaktilise kaitsega.
- 6) Kinnitab lahtise värvi- ja/või krundikihi maali aluspinnale.
- 7) Teostab tavapärasemad struktuuraalsed parandused maalingualusel pinnal tugevdades maalingualuse struktuuri, viies sinna vastavaid liimaineid ning parandades väiksemad krohvi, kivi- ja puidukaod.
- 8) Täidab pildikihis esinevad kaod täitematerjaliga.
- 9) Valib koos vanemkonservaatoriga retušeerimismetoodika ning teostab retušid.
- 10) Kannab maalipinnale kattekihid.

Teadmised

- 1) materjalid, nt lubjapasta, liiv, lõuendid, liivapaberid, retušeerimismediumid- ja vahendid;
- 2) töövahendid, nt spaatlid, peitlid, süstlad, skalpellid;
- 3) tehnoloogiad ja meetodikad, nt kuivpuhastus, märgtöötlus, värvikihi kinnitamine, kadude kruntimine, retušeerimine;
- 4) töölahuste retseptuur, nt liimid, täitesegud, -krundid, puhastuslahused.

Hindamismeetod(id): tööde albumid või kombineeritud meetod.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Paberikonservaator tõendab veel vähemalt ühe kompetentsi valikust B.2.11- B.2.12

B.2.11 Paberalusel kunstiteoste konserveerimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Vajadusel demonteerib objekti. 2) Monteerib objekti originaalvormistusse ja/või uude iluraami, kasutades arhiivipüsivaid materjale ja sobivaid kinnitusviise. 	
Hindamismeetod(id): integreeritud teiste tööosade hindamisega.	
B.2.12 Arhiivi- ja raamatukogumaterjalide konserveerimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Võtab sisuploki poognateks lahti lehti kahjustamata. 2) Voldib sisuploki lehed poognateks, vajadusel kasutades tehnilisi abivahendeid ja seab poognad õigesse järjekorda lähtudes lehtede numeratsioonist. 	
Hindamismeetod(id): integreeritud teiste tööosade hindamisega.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.13 Konservator, tase 6 esmast kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Valdab arvutit vastavuses moodulitele AO1-AO4 ja AO7 (punktid 1,3,5) Vaata lisa 2. 2) Omab head suhtlemisoskust ja oskab säilitada väärikust osaledes erinevates dialoogides. 3) Väljendab ennast selgelt nii kõnes kui kirjas. 4) Järgib kasutatud materjalide ja tehnikaga seonduvaid tervise- ja ohutusnõudeid. Korraldab töökeskkonda vastavalt (asutusesisestele) nõuetele. 5) Täidab ohutustehnika nõudeid vastavalt asutuse sisekorraeeskirjale. 6) Järgib kasutatud materjalide ja tehnikaga seonduvaid keskkonnakaitselisi jäätmekäitluse ja utiliseerimise nõudeid. 7) Juhindub oma töös konservatori kutse eetikast. 8) Valdab eesti keelt tasemel B2 ja ühte võõrkeelt tasemel A2. 	
Teadmised:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) tööohutus; 2) töösuhteid reguleerivad õigusaktid; 3) meeskonnatöö ja suhtlemispsühholoogia alused. 	
Hindamismeetod(id):	

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-29052013-3.3.2/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Annes Hermann, Tartu Kõrgem Kunstikool Ülle Jukk, Muinsuskaitseamet Merike Kallas, Eesti Kunstiakadeemia Eve Keedus, Rahvusrhiiv MARIKE LAHT, Eesti Vabaõhumuuseum Jaan Lehtaru, Rahvusrhiiv Margit Pajupuu, Eesti Kunstimuuseum Heige Peets, Ennistuskoda Kanut Silli Peedosk, Tartu Kõrgem Kunstikool Ruth Tiidor, Rahvusrhiiv Ülle Vahar, Eesti Rahva Muuseum
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	29.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	22.09.2014
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2621 Arhivaarid ja kuraatorid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Conservator, level 6 VET level
Vene keeles	консерватор
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	